

Notitie Werkgroep Vergadermodel, incl. input werkgroepen Voorzitters en Agendacommissies

De werkgroep Vergadermodel heeft in haar plan van aanpak, gepresenteerd tijdens de zgn. Zeepkistsessie op 26 augustus 2019, de volgende stappen verwoord om te komen tot een voorstel voor een vergadermodel PS Flevoland:

- SWOT-analyse huidig BOB-model;
- Inspiratie opdoen van vergadermodellen die elders gehanteerd worden (Drenthe, Gelderland, Overijssel, Friesland, Groningen, gemeenten Almere en Dronten);
- Op basis van bovenstaande punten een voorstel doen voor een gepast model voor Flevoland.

1. Terugblik evaluaties

De werkgroep heeft de Flevolandse vergadermodellen vanaf 2007 onder de loep genomen. De algemene slotconclusie luidt: de BOB-structuur met commissies wordt positief gewaardeerd, mede door de in de tijd doorgevoerde verbeteringen. Een drietal thema's keert echter steeds terug:

- De kwaliteit van de beeldvorming (nog steeds zoekend naar optimale vorm en inhoud);
- Het ontbreken van voldoende onderling debat (te veel vraag-antwoordspel met GS);
- Het overdoen van discussies uit de commissies in de Statenvergadering.

Het verbeteren van deze drie thema's gold dan ook als belangrijk uitgangspunt voor het toekomstige vergadermodel. Daarnaast is gekeken naar de noodzaak van de huidige verdeling in vier commissies en het aantal PS-vergaderingen.

2. Voorstel vergadermodel

Als we kijken naar andere provincies, blijkt het aantal van vier commissies zoals we dat in Flevoland hanteerden, aan de hoge kant. Dit bleek ook uit de evaluatie door de vier commissies in de afgelopen statenperiode. Met name de commissie Ruimte had een relatief beperkte agenda.

De werkgroep stelt daarom *twee* commissies met onderstaande beleidsvelden voor (mede gebaseerd op de indeling van de begroting 2020):

Commissie RND (Ruimte, Natuur en Duurzaamheid): Ruimtelijke ontwikkeling/Wonen/Landschap, Landbouw/Visserij/Natuur en Energie/Duurzaamheid/Milieu.

Commissie EMS (Economie, Mobiliteit en Samenleving): Economie, Financiën/P&C-cyclus, (Regionale) samenwerking, Verbonden partijen, Aantrekkelijk Flevoland/Krachtige samenleving, Mobiliteit, Vernieuwend bestuur.

Voorgesteld wordt de commissievergaderingen enkel in te richten voor oordeelsvorming en daarmee de beeldvorming uit de commissievergadering te halen. Dit beperkt de vergadertijd en geeft de commissies een helderder profiel ten opzichte van de PS vergadering. De beeldvorming verhuist naar de middag (zie verder onder 'Vormvrije beeldvorming') voorafgaand aan de oordeelsvormende commissies die om 19.00 uur starten.

Tevens wordt voorgesteld de commissies RND en EMS twee maal per vergadercyclus en parallel te laten vergaderen.

Het aantal PS-vergaderingen van 10 per jaar wordt vooralsnog gehandhaafd.

In concreto betekent dit:

week 1: parallelle commissies RND en EMS

week 2: parallelle commissies RND en EMS

week 3: geen vergaderingen

week 4: PS vergadering

Voordeel van deze cyclus is dat geagendeerde (complexere) onderwerpen in week 1, kunnen worden vervolgd in week 2. Dit bijvoorbeeld n.a.v. aanvullende informatie van GS na bespreking in week 1 of extra gewenst fractieberaad.

De toename van het aantal onderwerpen en dossiers per commissie (door verkleining van 4 naar 2 commissies), maakt flexibele agendering mogelijk. Bij veel onderwerpen kunnen beide commissievergaderingen worden benut, bij weinig onderwerpen kan de commissievergadering in week 2 vervallen. Dit ter beoordeling van de betreffende commissie.

De werkgroep adviseert om *vier commissievoorzitters* te benoemen zodat de tijdsdruk verdeeld wordt en vervanging is gewaarborgd. Dat wil zeggen, twee voorzitters per commissie.

Ten aanzien van de *woordvoering door de fracties*, is het voorstel:

- Eén woordvoerder per fractie per agendapunt (statenlid of burgerlid)
- Per agendapunt mogen fracties van woordvoerder wisselen
- Per fractie kunnen tenminste 2 leden deelnemen aan de vergadering

Gevolg hiervan is dat de commissies geen vaste bezetting kennen en er dus ook geen commissieleden hoeven te worden benoemd.

Vormvrije beeldvorming

De rondgang langs andere provincies en gemeenten maakt ook duidelijk dat er meer mogelijk is met de beeldvormende fase van het BOB-model. De beeldvorming van PS Flevoland beperkt zich tot dusverre vooral tot het bevragen van college en ambtelijke organisatie. De werkgroep stelt dan ook voor de middagen voorafgaand aan de oordeelsvormende commissies te reserveren voor beeldvormende activiteiten. Hierbij kan geëxperimenteerd worden met vorm en inhoud waarbij helder moet zijn wat het doel is van de beeldvormende sessie en wat er van de deelnemers wordt verwacht (zie bijlage voor meer informatie over beeldvorming). Niet elk onderwerp hoeft de BOB te doorlopen.

3. Stimuleren onderling debat en voorkomen van herhaling discussies in de commissies en PS

De werkgroep stelt een aantal maatregelen voor om het onderlinge debat te verbeteren en het overdoen van discussies in PS te verminderen:

- Debattraining voor alle statenleden die hen helpt de BOB-structuur beter te begrijpen en toe te passen;
- Experiment met spreektijden in PS (nader voorstel hierover volgt later): statenleden worden op deze manier 'gedwongen' hun betoog beknopt te houden waardoor de kans groter is dat de kern van de zaak aan bod komt zonder veel herhalingen en details. Kortere betogen hebben bovendien meer impact, zijn beter voor het debat en uiteindelijk voor de besluitvorming;
- Voorzitterstrainingen: voorzitters kunnen een belangrijke rol spelen bij het bevorderen van debat, tegengaan van herhalingen, etc.

De werkgroep **Vorzitters** heeft het volgende advies geformuleerd:

De werkgroep stelt voor om met vier voorzitters voor de Statencommissies te gaan werken. De vier geselecteerde Statenleden die aangeven dat ze komende 4 jaar voorzitter willen zijn, worden zo spoedig mogelijk getraind in vaardigheden om een commissie te leiden en om onderling debat te stimuleren.

Voorstel voor een profielschets van een commissievoorzitter:

Taken

- *Technisch voorzitten van een Statencommissie*
- *Voorstellen doen voor het afhandelen van hamerstukken en bespreekstukken*

- *Het debat samenvatten en advies formuleren van de commissie, alsmede de bespreekpunten voor de Statenvergadering*
- *Voorzitten van een procedurecommissie*
- *Beoordelen kwaliteit van de statenvoorstellen en presentaties*
- *Conceptagenda goedkeuren op grond van advies commissiegriffiers*

Profiel commissievoorzitter

De voorzitter van een commissie is een technisch voorzitter, die boven de partijen staat en wordt voor vier jaar in deze functie benoemd.

Naast voorbereidingstijd voor een procedurecommissieoverleg en een commissie en tijd voor de bijeenkomsten zelf, zal er tijd in het bewaken van de kwaliteit van de stukkenstroom en presentaties gaan zitten (circa 10 uur per maand gemiddeld).

Competenties

Algemeen:

- *Inzicht in het functioneren van Provinciale Staten binnen de context van het provincie bestuur*
- *Kennis van besluitvormingsprocedures en het dualisme*
- *Ervaring met voorzitten van vergaderingen en publiek optreden*
- *Kennis van het reglement van orde*

Als voorzitter:

- *Communicatief: onderbouwt voorstellen en zoekt naar verbinding met de commissie*
- *Gezag: doet met gezag voorstellen voor het verloop van de vergadering en herinnert de vergadering hieraan indien nodig*
- *Inlevingsvermogen: houdt rekening met de gevoelens en behoeften van anderen*
- *Modereren: geeft de status van de bespreking van stukken aan en bewaakt de afgesproken behandelwijze*
- *Luisteren: luistert naar het debat en bewaakt dat deelnemers zich aan afgesproken spreektijden en omgangsvormen houden.*
- *Doorvragen: stelt vragen over verzoeken om agendering of andere wijze van behandeling, vat behoefte samen en draagt zorg voor consensus over afhandeling in de commissie*
- *Stimuleren: stimuleert het onderlinge debat, kadert discussies in zonder zelf politieke uitspraken te doen*
- *Voortgangsbewaking: houdt de afgesproken agenda in de gaten en maakt zo nodig aanpassingen om belangrijke onderwerpen voldoende ruimte te geven*
- *Kwaliteitsbewaking: bewaakt de kwaliteit van de besluitvorming in de commissie*
- *Samenvatten: vat het debat en toezeggingen samen en formuleert het advies van de commissie aan de Staten, inclusief de resterende bespreekpunten*
- *Formuleren: formuleert kort en bondig*
- *Besluitvaardigheid: besluit strategisch/daadkrachtig in onzekere situaties*
- *Relativeringsvermogen en humor: kan zichzelf ondergeschikt maken aan het belang van de vergadering en gespannen situaties voorkomen door het toepassen van humor*
- *Incasseringsvermogen: kan tegen kritiek en doet er wat mee*
- *Stressbestendigheid: blijft rustig onder druk*

4. Agendacommissies

Een belangrijke rol bij de voorbereiding van de vergaderingen is weggelegd voor de 'agendacommissie'. De werkgroep **Agendacommissies** heeft een advies voor het Seniorenconvent opgesteld dat luidt als volgt:

De agendacommissies worden afgeschaft. Hiervoor in de plaats komt één procedurecommissie. Door het instellen van een procedurecommissie verwacht de werkgroep dat de Statenvoorstellen uniform en integraal worden beoordeeld. De werkgroep gaat van het volgende uit:

- 1. De Staten hebben één procedurecommissie. De commissie bestaat uit de voorzitter van de Staten, de vice-voorzitter van de Staten, de griffier, de voorzitters van de commissies en de commissiegriffiers.*
- 2. De procedurecommissie heeft tot taak:*
 - a. het samenstellen van de lange termijnplanning (LTP) (in samenspraak met GS?)→ aanpassen aan uitkomst werkgroep LTP tzt.;*
 - b. het bewaken van de tijdige aanmelding van onderwerpen en stukken voor de LTP door het college;*
 - c. het bewaken van de tijdige aanlevering van stukken door het college;*
 - d. het bewaken van de kwaliteit van onderwerpen en stukken;*
 - e. het vaststellen van de wijze van doorgeleiding van Statenvoorstellen en overige voor de Staten bestemde documenten;*
 - f. het samenstellen van de agenda en bijbehorende stukken van de eerstvolgende PS- en commissievergadering.*
 - g. voorbereiden van beeldvormende sessies.*
- 3. De procedurecommissie overlegt over de behandelwijze in PS en in de commissies van het indienen van wensen en bedenkingen door de Staten ten aanzien van de volgende voornemens van het college:*
 - a. het voornemen een besluit te nemen tot het oprichten van en de deelneming in een lichaam als bedoeld in artikel 158 lid 2, waarbij het college aan de Staten een ontwerpbesluit doet toekomen;*
 - b. de uitoefening van de bevoegdheden zoals omschreven in 158 lid 1 onder e, h, en f indien deze ingrijpende gevolgen kan hebben voor de provincie, zoals omschreven en 167 lid 4 Provinciewet en*
 - c. het middels een mededeling kenbaar gemaakte voornemen tot afwijken van het Omgevingsplan, onder meer door het toepassen van het experimentenkader.*
- 4. De procedurecommissie kan in PS en in de commissies inbrengen:*
 - a. een 'memo procedurecommissie' met daarin de keuzes die zij gemaakt heeft ten aanzien van de agendering en*
 - b. een 'oplegmemo' met (strategische) achtergronden ten aanzien van de geagendeerde onderwerpen.*

Voor de stukkenstroom en het overleg betekent dit het volgende:

Voorbeeld

De bundel voor de commissievergadering van 5 (en 12) februari wordt op 23 januari verzonden. Voorstel is dat de procedurecommissie op de maandag in de week van de verzending bij elkaar komt. Dit wordt dan bijvoorbeeld maandag 20 januari van 17:00 - 18:00 uur. De leden van de procedurecommissie ontvangen de stukken op donderdag 16 januari.

Deze stukken zijn uiterlijk op dinsdag 14 januari in GS besproken (waarvan de aanlevering plaatsvindt op woensdag 8 januari).

Nadat de stukken in de Statencommissies zijn besproken, worden aanpassingen (hamer- of bespreekstuk) op de agenda van PS per mail naar de leden van de procedurecommissie verstuurd, uiterlijk de donderdag na de laatste commissievergadering, dus op 13 februari. De bundel voor PS wordt vervolgens ook op deze donderdag de 13^e verstuurd, zodat de behandeling op 26 februari plaats kan vinden.

De bundel voor de commissievergadering van 4 (en 18) maart wordt op 20 februari verzonden. De procedurecommissie komt dan op maandag 17 februari van 17:00 - 18:00 uur bij elkaar. De leden van de procedurecommissie ontvangen de stukken op donderdag 13 februari.

De stukken zijn uiterlijk op dinsdag 11 februari in GS besproken (waarvan de aanlevering plaatsvindt op woensdag 5 februari).

Nadat de stukken in de Statencommissies zijn besproken, worden eventuele aanpassingen op de agenda van PS per mail naar de leden van de procedurecommissie verstuurd. De bundel voor PS wordt vervolgens op donderdag 12 maart verstuurd, zodat de behandeling op 25 maart plaats kan vinden.

De procedurecommissie komt op deze manier één maal per maand bijeen en overlegt daarnaast één maal per maand schriftelijk ten behoeve van de PS-vergadering.